

WYMAGANIA EDUKACYJNE – *geografia* – **KLASA 7**

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna <i>Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej oraz:</i>	Ocena dobra <i>Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dostatecznej oraz:</i>	Ocena bardzo dobra <i>Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dobrej oraz:</i>	Ocena celująca <i>Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny bardzo dobrej oraz:</i>
Środowisko przyrodnicze Polski na tle środowiska przyrodniczego Europy				
– wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie; – podaje nazwy stolic sąsiadów Polski; – podaje powierzchnię Polski; – wskazuje na mapie przebieg granic Polski, w tym lądowych i morskich; wyjaśnia pojęcia <i>terytorium państwa</i>, <i>granica państwa</i>.	– na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje cechy położenia Polski w Europie; – określa, w jaki sposób zostały wytyczone granice Polski (w tym granica morska); – wymienia skrajne punkty terytorium Polski i Europy; – odczytuje długość i szerokość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy.	– omawia cechy położenia Polski w Europie; – rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego, ekonomicznego i politycznego Polski w Europie; – podaje, jak określić położenie geograficzne Polski; – wyjaśnia pojęcia: <i>rozciągłość południkowa</i> i <i>rozciągłość równoleżnikowa</i>.	– omawia konsekwencje przyrodnicze, ekonomiczne i polityczne położenia Polski nad Morzem Bałtyckim i w Europie; – oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski.	– wyjaśnia przyrodnicze konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; – omawia pojęcia: <i>wyłączna strefa ekonomiczna</i> i <i>wody terytorialne</i>.
– wyjaśnia pojęcia: <i>erozja</i>, <i>akumulacja</i>, <i>łódolód</i>, <i>ruchy górotwórcze (fałdowania)</i>; – podaje nazwy najwyższej i najniższej położonych punktów w Polsce; – wymienia pasy ukształtowania powierzchni;	– wyjaśnia pojęcia: <i>rzeźba terenu</i>, <i>proces geologiczny</i>, <i>złodowacenie</i>; – wymienia procesy geologiczne kształtujące rzeźbę terenu Polski; – wskazuje na mapie pasy ukształtowania terenu, podaje przykłady krain	– charakteryzuje w sposób ogólny rzeźbę terenu Polski; – opisuje proces powstawania gór fałdowych i zrębowych, podaje przykłady gór w Polsce i w Europie; – podaje przykłady gór powstałych w poszczególnych	– przedstawia wpływ złodowaceń na ukształtowanie powierzchni Polski (na krajobraz górski i krajobraz pojezierny); – przedstawia wpływ ruchów górotwórczych w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski; – charakteryzuje rzeźbę	– wyjaśnia, czym jest tabela stratygraficzna; – przedstawia podział dziejów Ziemi na ery i okresy oraz wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne, mające wpływ na ukształtowanie krajobrazu Polski; – charakteryzuje formy

- podaje podstawowe cechy ukształtowania powierzchni Polski; - wymienia i wskazuje na mapie największe łańcuchy górskie Polski; - wymienia i wskazuje na mapie obszar objęty ostatnim zlodowaceniem.	- geograficznych; - wymienia formy krajobrazu polodowcowego; - podaje, jakie są typy gór wyróżnione ze względu na sposób powstania.	- orogenezach; - opisuje, na czym polega odmłodzenie rzeźby gór; - wyjaśnia, jak powstawały wybrane formy polodowcowe: moreny, sandry, jeziora, pradoliny, głązy narzutowe; - wyjaśnia, na czym polega pasowość rzeźby.	- terenu w poszczególnych pasach ukształtowania powierzchni; - podaje różnice między rzeźbą staroglacjalną a rzeźbą młodoglacjalną.	rzeźby polodowcowej
- wyjaśnia pojęcia: <i>pogoda, klimat, masa powietrza, okres wegetacyjny</i>; - wymienia czynniki wpływające na klimat; - podaje, jaki typ klimatu występuje w Polsce; - wymienia podstawowe cechy klimatu Polski; - odczytuje informacje z wykresu klimatycznego (klimatogramu).	- prezentuje czynniki kształtujące klimat Polski; - charakteryzuje cechy klimatu Polski oraz długość okresu wegetacyjnego; - określa, czym jest amplituda temperatury powietrza, potrafi ją obliczyć; - odczytuje informacje z map klimatycznych.	- wyjaśnia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Polski; - wyjaśnia pojęcie <i>przejściowości klimatu</i>; - wymienia cechy świadczące o przejściowości naszego klimatu; - opisuje cechy klimatu na podstawie wykresu klimatycznego; - wymienia masy powietrza kształtujące klimat Polski.	- opisuje wpływ mas powietrza na zróżnicowanie pogody w Polsce; - przedstawia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę; - prezentuje informacje z zakresu prognozowania pogody.	- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania klimatycznego Polski; - opisuje klimat wybranych regionów Polski; - wyjaśnia zależność między klimatem a roślinnością na przykładzie klimatu górskiego; - prezentuje wyszukane przez siebie informacje z zakresu zmian klimatu.
- wyjaśnia pojęcia: <i>system rzeczny, źródło, ujście, dorzecze, dział wodny, stan wody w rzece, wezbranie, niżówka, powódź</i>; - wymienia charakterystyczne odcinki rzeki (biegi rzeki); - podaje nazwy największych rzek Polski; - odczytuje z mapy nazwy	- wyjaśnia pojęcia <i>zlewisko, obszar bezodpływowy</i>; - wskazuje dział wodny na mapie; - charakteryzuje rzekę w poszczególnych biegach; - rozpoznaje rodzaje ujść rzecznych; - wskazuje na mapie największe rzeki Polski; - wymienia cechy sieci	- wyjaśnia pojęcie <i>asymetria dorzeczy</i>; - wymienia czynniki środowiska wpływające na systemy rzeczne; - wyjaśnia zależność między sposobem zasilania rzeki a stanami wody w ciągu roku.	- opisuje walory przyrodnicze Wisły i Odry; - podaje przykłady rzek należących do poszczególnych zlewisk; - wyjaśnia wpływ czynników środowiska na systemy rzeczne; - wskazuje obszary zagrożenia powodziowego	- rozpoznaje rzeki Polski na mapie konturowej; - wskazuje następstwa gospodarcze związane z różnymi stanami wód w rzekach Polski.

rzek Europy; -wymienia sposoby zasilania rzek	rzecznej Polski.		w Polsce (np. na podstawie portalu ISOK).	
- wyjaśnia pojęcie <i>gleba</i>; - podaje składniki gleby; wymienia gleby występujące w Polsce.	- opisuje proces powstawania gleby; - wyjaśnia pojęcia: <i>profil glebowy, gleba antropogeniczna, żyzność gleby, degradacja (erozja) gleby</i>; - podaje, które gleby są żyzne, a które mało żyzne	- wyjaśnia różnice między glebami strefowymi a astrefowymi, podaje przykłady gleb występujących w Polsce należących do obu grup; - wymienia czynniki sprzyjające degradacji gleby; - wymienia czynniki decydujące o zróżnicowaniu gleb w Polsce; - wskazuje na mapie miejsca występowania poszczególnych rodzajów gleb.	- opisuje czynniki wpływające na zróżnicowanie gleb w Polsce; - opisuje cechy gleb na podstawie profili glebowych	- wyjaśnia zależność między rodzajem gleby a jej rolniczym wykorzystaniem.
- podaje podział lasów ze względu na stan gatunkowy: bory, grądy, olsy, łęgi; - wymienia warstwy lasu; - określa znaczenie lasów dla przyrody i człowieka.	- wymienia czynniki przyrodnicze i społeczno-kulturowe wpływające na zróżnicowanie lasów w Polsce; - wyjaśnia pojęcie <i>wskaźnik lesistości</i> i podaje wartość wskaźnika lesistości dla Polski	- charakteryzuje lasy Polski, - podaje miejsce występowania poszczególnych typów lasów;	- wyjaśnia zależność między rodzajem lasu a elementami środowiska przyrodniczego (glebą, wodą, klimatem); - porównuje skład gatunkowy lasów w Polsce na przestrzeni lat	- określa przyczyny zagrożeń lasów i proponuje sposoby zapobiegania tym zagrożeniom; - wyszukuje dane na temat państw w Europie o większej lub mniejszej lesistości niż Polska; - podaje przykłady działań obywatelskich służących poprawie stanu środowiska przyrodniczego Polski.
- wyjaśnia pojęcie	- wskazuje na mapie Polski	- podaje przykłady	- omawia walory	- wyjaśnia, na czym polega koncepcja

<i>środowisko przyrodnicze;</i> -wymienia motywy ochrony przyrody; -wymienia najważniejsze formy ochrony przyrody w Polsce (park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat przyrody, pomnik przyrody).	-wymienia działania, które może prowadzić sam w celu ochrony przyrody; -wymienia motywy ochrony przyrody	rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu.	przyrodnicze wybranych terenów chronionych w najbliższej okolicy -wymienia inne formy ochrony przyrody niż parki narodowe, parki krajobrazowe i rezerваты przyrody (np. stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu).	zrównoważonego rozwoju; -podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego
-podaje podział surowców mineralnych ze względu na ich sposób wykorzystania	- omawia podział surowców mineralnych ze względu na ich wykorzystanie, - podaje przykłady surowców należących do różnych grup.	-opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych Polski na podstawie mapy tematycznej.	-omawia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych Polski.	- opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze.
- na podstawie mapy określa położenie Morza Bałtyckiego; - wymienia główne cechy fizyczne Morza Bałtyckiego	- wyjaśnia pojęcia: <i>mierzeja, klif, degradacja wód, zatoka, cieśnina</i>; -podaje przyczyny małego zasolenia Morza Bałtyckiego; -wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w naszym morzu; -wskazuje na mapie państwa nadbałtyckie.	-charakteryzuje całościowo środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego; -na podstawie mapy opisuje linię brzegową Morza Bałtyckiego (podaje nazwy wysp, półwyspów, cieśnin); -wskazuje przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego.	- omawia znaczenie gospodarcze Morza Bałtyckiego.	- wyjaśnia, jak formowało się Morze Bałtyckie; -proponuje działania wpływające na ochronę wód Morza Bałtyckiego.
Spółeczeństwo Polski na tle społeczeństwa Europy				

- wyjaśnia pojęcie <i>podział administracyjny</i>; - wskazuje na mapie administracyjnej Polski województwa i ich stolicę.	- wymienia jednostki podziału administracyjnego w Polsce	- przedstawia trójstopniowy podział administracyjny; - określa przynależność administracyjną swojej miejscowości.	- przedstawia podział Polski na krainy historyczno-etnograficzne	- omawia zmiany, które zostały wprowadzone w podziale administracyjnym Polski w 1999 r.
- wyjaśnia pojęcie <i>gęstość zaludnienia</i> - podaje wartość wskaźnika gęstości zaludnienia Polski; - wymienia województwa o najmniejszej i największej gęstości zaludnienia.	- wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce.	- omawia przyczyny nierównomiernego zaludnienia Polski.	- charakteryzuje rozmieszczenie ludności w Polsce; - analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce.	- porównuje zaludnienie wybranych regionów Polski lub krajów Europy.
- podaje liczbę ludności Europy i Polski; - odczytuje z wykresu informacje dotyczące zmiany liczby ludności Polski i Europy; - wyjaśnia pojęcia: <i>przyrost naturalny, migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty</i>.	- wyjaśnia pojęcie <i>współczynnik przyrostu naturalnego</i>; - oblicza przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty i saldo migracji; - wymienia przyczyny strat ludności; - podaje czynniki wzrostu liczby ludności po II wojnie światowej	- oblicza współczynniki przyrostu naturalnego, salda migracji i przyrostu rzeczywistego; - opisuje zmiany liczby ludności Polski po 1945 r.; - na podstawie wykresu przedstawia tendencje zmian liczby ludności Europy na tle innych kontynentów.	- analizuje przyczyny zmian liczby ludności Polski.	- analizuje skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce i w wybranych krajach Europy; - przedstawia propozycje działań mających na celu zatrzymanie spadku liczby ludności w Polsce.
- wyjaśnia pojęcia: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, Polonia</i>;	- podaje kierunki emigracji Polaków, wymienia główne skupiska Polonii;	- opisuje fale migracji po II wojnie światowej; - wymienia przyczyny	- analizuje wykresy przedstawiające ruchy migracyjne;	- formułuje hipotezy dotyczące przyczyn i skutków migracji;

- wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją; - wymienia przyczyny migracji w Europie i skutki migracji.	- określa kierunki napływu imigrantów do Polski.	emigracji Polaków.	- wyjaśnia pojęcie <i>kryzys migracyjny</i>.	- ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie; - przewiduje, jakie skutki mogłaby wywołać emigracja z Polski.
- wyjaśnia pojęcia: <i>przyrost naturalny, saldo migracji, przyrost rzeczywisty</i>; - odczytuje z tabeli i wykresów informacje dotyczące przyrostu naturalnego, salda migracji i przyrostu rzeczywistego.	- oblicza saldo migracji, przyrost naturalny i przyrost rzeczywisty ludności; - wymienia państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie.	- oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, salda migracji i przyrostu rzeczywistego; - analizuje wykresy przedstawiające wskaźniki demograficzne; - opisuje sytuację demograficzną w Polsce.	- opisuje zmiany liczby ludności i zmiany wskaźników demograficznych w Europie i w Polsce; - opisuje sytuację demograficzną w wybranych krajach Europy.	- porównuje zmiany w przyroście naturalnym i przyroście rzeczywistym ludności w Polsce i w wybranych krajach Europy; - określa tendencje zmian liczby ludności w Polsce i w Europie w latach 2030–2050.
- wyjaśnia pojęcia: <i>wiek przedprodukcyjny, wiek produkcyjny i wiek poprodukcyjny, starzenie się społeczeństwa, struktura płci i wieku, piramida płci i wieku</i>; - podaje, czym zajmuje się GUS.	- wyjaśnia, jak skonstruowana jest piramida płci i wieku, odczytuje z niej informacje; - określa na podstawie kształtu piramidy wiek społeczeństwa.	- omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na podstawie piramidy płci i wieku; - wymienia przyczyny starzenia się społeczeństwa.	- charakteryzuje strukturę demograficzną ludności wybranych krajów na podstawie piramidy płci i wieku; - wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i płci.	- ocenia wpływ starzenia się społeczeństwa na sytuację ekonomiczną państwa; - przedstawia propozycje rozwiązań dotyczących poprawy sytuacji demograficznej wybranych państw.
- wyjaśnia pojęcia: <i>narodowość, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna</i>;	- na podstawie materiałów źródłowych charakteryzuje mniejszości narodowe i mniejszości etniczne w	na podstawie materiałów źródłowych przedstawia strukturę wyznaniową Polaków.	omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce.	- na podstawie materiałów źródłowych omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości etnicznych w

- wymienia mniejszości narodowe i mniejszości etniczne w Polsce	Polsce; - wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkane przez mniejszości narodowe.			Polsce; - na podstawie dostępnych źródeł informacji omawia problemy mniejszości narodowych w Polsce.
- wyjaśnia pojęcia: <i>sektory gospodarki, produkt krajowy brutto (PKB), struktura zatrudnienia</i>; - przedstawia podział gospodarki na sektory.	- wyjaśnia, czym zajmują się poszczególne sektory gospodarki; - wymienia wskaźniki określające poziom gospodarczy kraju; - wyjaśnia pojęcie <i>reindustrializacja</i>;	- określa różnice w strukturze zatrudnienia ludności między Polską a wybranymi państwami europejskimi; - przedstawia rolę usług w kształtowaniu PKB.	- opisuje zmiany zachodzące w gospodarce i w strukturze zatrudnienia na przestrzeni lat w Polsce i w Europie; - porównuje strukturę zatrudnienia i PKB wybranych krajów Europy; - wyjaśnia, czym jest sektor kreatywny.	- wykazuje znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju kraju; - przedstawia przykładowe kryteria zaliczania państw do grupy krajów wysokorozwiniętych (np. kryteria Banku Światowego).
- wyjaśnia pojęcia: <i>urbanizacja, miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i>; - wymienia nazwy największych miast Polski i wskazuje je na mapie; - podaje wartość wskaźnika urbanizacji w Polsce.	- wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu i rozwojowi miast, - podaje przykłady miast, które miały różne czynniki rozwoju; - wymienia województwa o najniższym i najwyższym wskaźniku urbanizacji; - wymienia pozytywne i negatywne aspekty życia ludności w wielkim mieście.	- opisuje rozmieszczenie miast w Polsce; - wyjaśnia proces powstawania aglomeracji monocentrycznej i konurbacji; - wyjaśnia pojęcie <i>suburbanizacja</i>.	- analizuje poziom urbanizacji w Polsce i w Europie; - wyjaśnia, na czym polega zrównoważona urbanizacja.	- analizuje proces powstawania i rozwoju miast na konkretnym przykładzie.

Gospodarka Polski na tle gospodarki Europy

- wyjaśnia pojęcia: <i>rolnictwo, użytek rolny, mechanizacja, chemizacja, agroturystyka</i>; - wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa.	- opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; - wskazuje na mapie regiony o korzystnych i niekorzystnych warunkach rozwoju rolnictwa.	- przedstawia na przykładach wpływ poszczególnych czynników na rozwój rolnictwa w Polsce; - wymienia korzyści i zagrożenia związane ze stosowaniem środków ochrony roślin.	- ocenia uwarunkowania przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; - porównuje uwarunkowania przyrodnicze i pozaprzyrodnicze Polski z innymi państwami Europy	- przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej.
- wyjaśnia pojęcia: <i>użytkowanie ziemi, grunty orne, drób, trzoda chlewna, bydło, pogłowie zwierząt</i>; - wymienia najważniejsze rośliny uprawne oraz zwierzęta, których chów jest prowadzony w Polsce	- wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych upraw roślin i obszary chowu zwierząt w Polsce - wyjaśnia, od czego zależy rozmieszczenie upraw roślin i chowu zwierząt; - odczytuje z wykresów dane dotyczące wybranych aspektów rolnictwa.	- przedstawia przestrzenne zróżnicowanie głównych upraw roślin i chowu zwierząt w Polsce oraz ich znaczenie gospodarcze; - wskazuje na mapie rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce	- charakteryzuje wybrane rośliny uprawne, określając ich wymagania klimatyczne i glebowe; - wyjaśnia, na czym polega polityka rolna państwa.	- opisuje wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze; - podaje przykłady metod uprawy i chowu zwierząt niezagrożające środowisku.
- wyjaśnia pojęcia: <i>przemysł, transformacja gospodarki, restrukturyzacja, prywatyzacja, okręg przemysłowy</i>; -wymienia czynniki rozwoju przemysłu.	- przedstawia podział przemysłu na sekcje; - omawia rolę przemysłu w gospodarce; - wyjaśnia różnicę między gospodarką centralnie planowaną a gospodarką wolnorynkową.	- omawia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury przemysłu w Polsce; - wymienia i wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Polsce.	- wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski; - analizuje dane statystyczne dotyczące przemysłu; - wymienia i wskazuje na mapie obszary SSE.	- określa poziom rozwoju przemysłu Polski; - opisuje kierunki zmian w przemyśle.
- wyjaśnia pojęcie <i>usługi</i>; -podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce.	- wymienia strukturę branżową usług; - wymienia nazwy usług zanikających i	- omawia rolę usług w gospodarce; - przedstawia zmiany w strukturze branżowej	- analizuje zmiany w strukturze zatrudnienia w usługach na przestrzeni lat.	- ocenia znaczenie usług dla jakości życia mieszkańców i rozwoju

	rozwijających się.	usług w Polsce.		gospodarczego.
- wyjaśnia pojęcia: <i>transport, łączność, komunikacja, logistyka</i>; - rozróżnia rodzaje transportu; - wskazuje na mapie regiony o najsłabszej dostępności komunikacyjnej.	- przedstawia strukturę transportu, łączności; - podaje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach ładunków i pasażerów.	- wyjaśnia znaczenie transportu, łączności i komunikacji w funkcjonowaniu państwa; - określa znaczenie Internetu w komunikacji we współczesnym świecie.	- przedstawia rolę komunikacji we współczesnym świecie; - omawia potrzebę modernizacji komunikacji; - omawia wpływ logistyki na rynek pracy.	- ocenia znaczenie usług, w tym transportu, łączności i komunikacji dla jakości życia i rozwoju gospodarczego; - podaje przykłady rozwiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju transportu.
- wyjaśnia pojęcia: <i>dziedzictwo kulturowe, dziedzictwo przyrodnicze, walory turystyczne</i>; - omawia, co wpływa na atrakcyjność turystyczną regionu i kraju	- omawia walory turystyczne Polski; - wskazuje na mapie regiony Polski o dużej atrakcyjności turystycznej; - wyjaśnia, czym jest lista światowego dziedzictwa UNESCO.	- prezentuje atrakcyjność wybranych regionów turystycznych Polski; - analizuje na podstawie danych statystycznych walory turystyczne Polski i innych krajów Europy.	- charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski oraz wybrane obiekty z listy światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego ludzkości położone w Polsce.	- wymienia najcenniejsze walory przyrodnicze i kulturowe własnego województwa.
- wyjaśnia pojęcia <i>przedsiębiorczość, patriotyzm ekonomiczny</i>; - wymienia nazwiska Polaków, którzy osiągnęli międzynarodowy sukces, np. są laureatami Nagrody Nobla.	- wskazuje, co może mieć wpływ na sukces przedsiębiorstwa; - wymienia nazwy polskich marek rozpoznawalnych na świecie.	- podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego; - wymienia przykłady polskich przedsiębiorstw, które osiągnęły sukces na arenie międzynarodowej.	- charakteryzuje kryteria sukcesu wybranych polskich przedsiębiorstw.	- uzasadnia potrzebę wspierania polskiej przedsiębiorczości i gospodarki.
- wyjaśnia pojęcie <i>społeczeństwo obywatelskie</i>; - przedstawia cechy, które ma osoba przedsiębiorcza.	- rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej; - wymienia cechy społeczeństwa	- opisuje na przykładzie wpływ jednostki na gospodarkę państwa; - przedstawia cechy osób przedsiębiorczych.	- wyjaśnia, w jaki sposób różne działania obywatelskie wpływają na życie społeczno-gospodarcze państwa.	- analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która odniosła sukces w życiu zawodowym.

	obywatelskiego.			
Relacje między elementami środowiska geograficznego				
- wyjaśnia pojęcia: <i>stan wody, wezbranie, teren zalewowy, polder przeciwpowodziowy</i>; - wymienia miejsca, gdzie w Polsce najczęściej występują powodzie; - wymienia przyczyny i skutki powodzi; - opisuje, jak zachować się w czasie powodzi	- wskazuje na mapie miejsca zagrożone powodzią; - wymienia tradycyjne metody ochrony przeciwpowodziowej; - podaje przykłady budowli hydrotechnicznych; - podaje nazwy instytucji informujących o zagrożeniach hydrologicznych i meteorologicznych.	- opisuje wpływ warunków naturalnych i działalności człowieka na powstawanie powodzi; - podaje sposoby zagospodarowania doliny rzecznej mające na celu ograniczenie skutków powodzi.	- wyjaśnia, dlaczego na Dolnym Śląsku i w Małopolsce występują powodzie; - opisuje skutki powodzi	- analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej.
- wyjaśnia pojęcia: <i>energetyka, odnawialne źródła energii, nieodnawialne źródła energii</i>; - podaje podział surowców na odnawialne i nieodnawialne	- wymienia czynniki lokalizacji elektrowni i elektrociepłowni; - wymienia i wskazuje na mapie obszary o korzystnych warunkach do budowy elektrowni: wiatrowych, słonecznych, wodnych.	- omawia sposób wykorzystania OZE do produkcji energii; - przedstawia wady i zalety elektrowni jądrowych.	- omawia uwarunkowania rozwoju energetyki w wybranych regionach Polski (w województwach pomorskim i łódzkim).	- analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych lub ją ograniczające.
- wyjaśnia pojęcia: <i>aglomeracja, metropolia, strefa podmiejska</i>; - wymienia przyczyny przenoszenia się ludzi i firm z miast na tereny podmiejskie.	- wyjaśnia pojęcie <i>suburbanizacja</i>; - przedstawia pozytywne i negatywne aspekty życia ludzi w wielkim mieście; - opisuje warunki życia w strefie podmiejskiej.	- porównuje warunki życia w wielkim mieście i strefie podmiejskiej; - wskazuje na mapie obszary metropolitalne Polski.	- omawia zmiany w strefach podmiejskich Warszawy i Krakowa.	- porównuje obszar metropolitalny Warszawy i Krakowa w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności.
- wyjaśnia pojęcie <i>migracje</i>	- wymienia przyczyny	- opisuje wpływ migracji na strukturę wieku	- analizuje na mapach	- porównuje sytuację

<i>wewnętrzne;</i> - podaje kierunki migracji wewnętrznych.	migracji; - wymienia skutki migracji; potrafi korzystać z danych statystycznych (np. w roczniku statystycznym GUS).	mieszkańców i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na konkretnych przykładach gmin.	tematycznych według gmin dane demograficzne, np. współczynnik salda migracji, zmiany zaludnienia, rozmieszczenie ludności w wieku poprodukcyjnym; - przedstawia sytuację demograficzną wybranych gmin na podstawie map i danych statystycznych.	demograficzną swojej gminy z innymi gminami.
- wyjaśnia pojęcia <i>aglomeracja policentryczna (konurbacja), aglomeracja monocentryczna;</i> - podaje przykłady różnych aglomeracji, wskazuje je na mapie; - wymienia gałęzie przemysłu dominujące w aglomeracji łódzkiej i konurbacji katowickiej	- wymienia skutki restrukturyzacji przemysłu po 1989 r.; - wskazuje różnice między gospodarką centralnie planowaną a gospodarką wolnorynkową.	- opisuje transformację gospodarki Polski po 1989 r.; - omawia przemiany gospodarcze i strukturę zatrudnienia w aglomeracji łódzkiej i konurbacji katowickiej.	- porównuje strukturę zatrudnienia i przemiany gospodarcze w aglomeracji łódzkiej i konurbacji katowickiej na przestrzeni lat.	- analizuje zmiany w strukturze zatrudnienia i przemiany gospodarcze w swoim regionie; - wymienia miejsca związane z turystyką postindustrialną.
- wyjaśnia pojęcia: <i>sieć transportowa, węzeł transportowy, centrum logistyczne, łączność.</i>	- wskazuje na mapie Polski największe węzły kolejowe i drogowe; - analizuje mapy sieci transportowej Trójmiasta.	- wyjaśnia, jak transport wpływa na rozwój gospodarki; - wyjaśnia, dlaczego Trójmiasto jest ważnym węzłem komunikacyjnym.	- opisuje sieć transportową obszaru Trójmiasta.	- opisuje związki między transportem morskim i siecią dróg w pobliżu Trójmiasta a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych w Trójmieście.
- wyjaśnia pojęcia: <i>turysta, walory turystyczne, infrastruktura</i>	- wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Pobrzeża Bałtyku i Małopolski.	- analizuje dane statystyczne i mapy dotyczące wielkości ruchu turystycznego w Polsce;	- porównuje turystykę Pobrzeża Bałtyku i Małopolski; - charakteryzuje wybrane	- ocenia wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa

<i>turystyczna;</i> - wymienia województwa o największym natężeniu ruchu turystycznego w Polsce.		- przedstawia Północne Bałtyku i Małopolskę jako regiony turystyczne.	obiekty z listy światowego dziedzictwa UNESCO.	kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach.
Własny region i moja mała ojczyzna				
- wyjaśnia pojęcia: <i>region, ojczyzna, mała ojczyzna;</i> - lokalizuje na mapie Polski własny region; - wyjaśnia, w jakim celu tworzy się regiony.	- wskazuje na mapie topograficznej własnego regionu najważniejsze obiekty geograficzne; - podaje kryteria podziału Polski na regiony; - wymienia źródła wiedzy o regionie	- wyszukuje w różnych źródłach wiadomości oraz dane statystyczne o regionie, analizuje je i przedstawia.	- opisuje własny region pod względem przyrodniczym, społeczno-gospodarczym i historycznym.	- proponuje własne kryteria podziału Polski na regiony.
- wyjaśnia pojęcia: <i>makroregion, obszary chronione;</i> - wymienia elementy środowiska przyrodniczego.	- podaje sposób opisu środowiska przyrodniczego własnego regionu; - korzysta z map tematycznych do opisywania własnego regionu.	- charakteryzuje elementy środowiska przyrodniczego własnego regionu.	- wśród cech środowiska przyrodniczego własnego regionu wskazuje walory przyrodnicze	- przedstawia projekt wycieczki po własnym regionie.
- podaje przykłady wskaźników charakteryzujących gospodarkę własnego regionu; - podaje sposób opisu gospodarki własnego regionu.	- wyszukuje w Banku Danych Lokalnych informacje dotyczące gospodarki własnego regionu;	- analizuje dane statystyczne dotyczące gospodarki własnego regionu; - wyjaśnia pojęcie <i>inflacja</i>.	- porównuje stan gospodarki własnego regionu ze stanem gospodarki w sąsiednich regionach i w całej Polsce	- wskazuje własne propozycje zagadnień gospodarczych, które wyróżniają własny region.
- wyjaśnia pojęcie <i>środowisko geograficzne;</i> - wymienia elementy środowiska	- charakteryzuje walory turystyczne swojej miejscowości.	- opisuje środowisko geograficzne własnego regionu na podstawie zgromadzonych informacji.	- przedstawia zależności między elementami środowiska geograficznego w swojej	- podaje przykłady zależności między elementami środowiska geograficznego w skali globalnej;

geograficznego; - wymienia metody poznawania środowiska geograficznego; - wskazuje interesujące i ważne miejsca w swojej miejscowości.			miejscowości.	- ma świadomość konieczności promowania walorów swojej miejscowości.
- wyjaśnia pojęcie <i>krajoznawstwo</i>; - wymienia atrakcje turystyczne własnego regionu; - podaje przykłady sposobów prezentacji walorów przyrodniczych i kulturowych.	- potrafi zaplanować wycieczkę krajoznawczą; - wymienia narzędzia przydatne do planowania i realizacji wycieczki.	- opisuje walory przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i ocenia ich wpływ na rozwój turystyki.	- dobiera odpowiednie mapy w celu uzyskania szukanej informacji.	- przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność regionu jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach.
- wyjaśnia pojęcia <i>mała ojczyzna, atrakcyjność obszaru</i>; - rozpoznaje w terenie charakterystyczne obiekty, decydujące o atrakcyjności własnego regionu.	- wskazuje specyficzne cechy najbliższego otoczenia.	- określa więzi łączące go z miejscem zamieszkania; - wymienia organizacje lokalne działające na rzecz mieszkańców i środowiska społeczno- -przyrodniczego.	- przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej.	- przedstawia swoje propozycje budowania więzi emocjonalnych z małymi ojczyznami.
- wymienia problemy środowiska geograficznego w swoim regionie; - podaje przykłady działań sprzyjające zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego.	- wymienia elementy środowiska w najbliższej okolicy, które powinny być szczególnie chronione.	- przedstawia walory przyrodnicze i kulturowe własnej małej ojczyzny; - wymienia formy ochrony przyrody występujące we własnym regionie.	- ocenia stan środowiska przyrodniczego we własnym regionie.	- projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności.

Wymagania edukacyjne są dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

1. Geografia – program nauczania dla klas 5-8 szkoły podstawowej zgodny z podstawą programową 2024 MAC S.A. Maria Figa i Urszula Stańczyk.
2. Wymagania edukacyjne zgodne z nową podstawą programową 2024.
3. Statut Szkoły Podstawowej nr 323 im. Polskich Olimpijczyków w Warszawie.